

Zkouška

Žák, který koná maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury, prokáže osvojení následujících vědomostí a dovedností:

Analyzuje umělecký text

- využije vědomosti získané přečtením celého díla, z něhož pochází výňatek
- zasadí výňatek do kontextu díla
- nalezne v textu motiv, téma
- charakterizuje vypravěče / lyrický subjekt, postavy
- rozezná vyprávěcí způsoby, rozliší dialog a monolog (včetně vnitřního monologu)
- rozezná typy promluv (přímá řeč, nepřímá řeč, polopřímá řeč, neznačená přímá řeč)
- orientuje se v časoprostoru díla i konkrétního výňatku
- charakterizuje kompoziční výstavbu díla i konkrétního výňatku
- analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu
- nalezne v textu tropy a figury (alegorie, aliterace, anafora, apostrofa, dysfemismus, elipsa, epifora, epizeuxis, eufemismus, gradace, hyperbola, inverze, metafora, metonymie, oxymóron, personifikace, přirovnání, řečnická otázka, symbol, synekdocha)
- rozliší vázaný a volný verš
- určí typ rýmového schématu a jeho pojmenování (sdružený, střídavý, obkročný, přerývaný)
- rozezná na základě textu charakteristické rysy literárních druhů a žánrů

Charakterizuje literárněhistorický kontext literárního díla

- zařadí literární dílo do kontextu autorovy tvorby, do literárního, obecně kulturního kontextu

Analyzuje neumělecký text

- přiřadí text k funkčnímu stylu, slohovému útvaru, určí slohový postup (slohové postupy)
- postihne hlavní myšlenku textu
- oddělí podstatné a nepodstatné informace
- analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu
- charakterizuje kompoziční výstavbu výňatku
- rozezná různé možné způsoby čtení a interpretace textu
- rozliší vyjádření domněnky a tvrzení s různou mírou pravděpodobnosti od faktického konstatování

- charakterizuje komunikační situaci vytvářenou textem (např. adresát, účel, funkce)

Jazykový projev

- formuluje výpovědi v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury.

Ústní zkouška

Žák odevzdává řediteli školy seznam 20 literárních děl sestavený na základě kritérií pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce v termínu stanoveném prováděcí vyhláškou, tj. **do 31. 3. 2023.**

Žákův seznam je zároveň seznamem jeho maturitních zadání, resp. seznamem pracovních listů, z nichž si žák před zkouškou losuje jeden. Pracovní list dostává žák až po vylosování zadání, ústní zkoušku koná s pracovním listem. V průběhu ústní zkoušky není žákovi dovoleno používat žádné pomůcky vyjma pracovního listu a psacích potřeb. Ústní zkouška je hodnocena podle zpracované metodiky /viz níže/.

Kritéria pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce

Žák vybírá 20 literárních děl

Světová a česká literatura do konce 18. století **min. 2 literární díla**

Světová a česká literatura 19. století **min. 3 literární díla**

Světová literatura 20. a 21. století **min. 4 literární díla**

Česká literatura 20. a 21. století **min. 5 literárních děl**

Seznam literárních děl

Pro školní seznam literárních děl platí základní pravidla:

- minimální celkový počet nabízených literárních děl je 60, horní hranice není stanovena
- za literární dílo je považováno komplexní dílo, nikoli jeho část (např. Karel Jaromír Erben: Kytice, nikoli Karel Jaromír Erben: Polednice)

Pro žákův seznam literárních děl platí základní pravidla:

- minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena próza, poezie, drama;
- seznam může obsahovat pouze jedno dílo od každého autora

Délka přípravy na ústní část je **15 minut**, čas zkoušení je maximálně **15 minut**. Pokud je jedno z kritérií hodnoceno **0 body**, **student neprospěl**.

Maturita CJL ústní – hodnocení

1. Historický a kulturní kontext doby	5
2. Spisovatelé daného období + zvolený autor	5
3. Rozhovor o přečteném díle	5
4. Rozbor ukázky	5
5. Všestranný jazykový rozbor neuměleckého textu	7
6. Celková jazyková úroveň	3
Celkem 60%	30 b

Písemná práce

Nabídku témat a slohových útvarů pro písemnou práci připravuje předmětová komise českého jazyka.

Žák si vybírá jedno ze čtyř zadání.

Písemná práce trvá **110 minut** (včetně času pro volbu zadání).

Minimální rozsah písemné práce je **250 slov**.

Povolenou pomůckou jsou Pravidla českého pravopisu.

Kritéria hodnocení a jejich značení:

- téma, obsah, komunikační situace, slohový útvar, rozsah	4	3	2	1	0
- pravopis, tvarosloví	4	3	2	1	0
- slovotvorba, lexikum	4	3	2	1	0
- větná syntax, textová koheze	4	3	2	1	0
- nadvětná syntax, koherence textu	4	3	2	1	0

Každé z těchto kritérií je hodnoceno body na škále **0 – 4**, maximální dosažitelný počet bodů za celou dílčí zkoušku je **20 bodů**. Pokud je jedno z kritérií **hodnoceno 0 body**, **student neprospěl**.

Ústní část	60%	30
Písemná	40%	20

Celkem		50 b

Ústní část	písemná	celkem
1 30 - 27	20 - 18	50 - 45
2 26 -23	17 - 16	44 - 39
3 22 -18	15 - 13	38 - 31
4 17 -13,5	12 - 9	30 - 22,5

